

Waarden en normen in praktijk (1)

Voedselbank Rotterdam:

Minder armoede en minder verspilling

Een fout etiket, koekjes die niet helemaal perfect in hun jasje zitten, of gewoon overproductie: allemaal redenen voor fabrikanten om door te draaien. Alternatieven daarvoor zijn moeilijk te vinden.

In Rotterdam ligt een alternatief echter voor de hand: De Voedselbank. Monica Brandsma ging kijken. Dit artikel is de eerste in een serie over christenen die een 'licht' zijn in hun omgeving.

Aan de basis en aan het roer van de eerste voedselbank van Nederland, staat Sjaak Sies. In september 2002 richtte hij met zijn vrouw Clara de voedselbank op en sindsdien ontvangen honderden minima in Rotterdam wekelijks een krat met levensmiddelen. Zelf uitkeringsgerechtigd, zijn zij ervaringsdeskundigen. Ze weten dus waarom ze het doen. En met die uitkering, zetten zij zich nu in voor de echte 'minners' in de samenleving. "We hebben niet de ambitie maatschappelijk welgesteld te zijn. We zijn tevreden zo," vertelt Sjaak met pretoegen. En zo werken hij en zijn vrouw meer dan fulltime aan hun project. "In het weekend moet ik zelfs mijn mobiel uitzetten, omdat ik anders bezig blijf."

Landelijk

Inmiddels heeft deze Rotterdamse voedselbank een landelijke functie gekregen. Uit dit initiatief zijn al meer dan zes afdelingen in de rest van Nederland ontstaan. "Wij brengen ook heel veel van onze goederen naar de andere steunpunten," zegt Sjaak. "Het is de

bedoeling dat in de toekomst de voedselbank hier in Rotterdam een overkoepelende federatie wordt. De diverse afdelingen worden dan een zelfstandige stichting. Wij zijn dan meer voor de contacten met de 'grote jongens' en de steunpunten voor het regionale werk."

Sociaal

De voedselbank in Rotterdam startte met het afleveren van dertig pakketten aan de voordeur van gezinnen die echte armoede lijden. Inmiddels brengen de vrijwilligers zo'n 450 pakketten naar verdeelpunten in Rotterdam, waar de ontvangers ze moeten ophalen. "Op die manier raken ze uit hun isolement," vertelt Sjaak. "Mensen ontmoeten elkaar en merken dat ze veel gemeen hebben. Allemaal weten ze wat het is om financiële problemen te hebben. Ze helpen elkaar met het invullen van formulieren en als er iemand ziek is, staan ze bij elkaar op de stoep. Je krijgt zo dus een goede vorm van sociale controle." Over heel Nederland verspreid, verzorgt de voedselbank van Rotterdam pakket-



ten voor negenhonderd gezinnen. Niet ieder gezin of persoon komt in aanmerking voor een wekelijkse krat met levensmiddelen. De voedselbank overlegt altijd met het maatschappelijk werk en andere hulpinstanties. "We stellen een criterium," aldus Sjaak. "Wij brengen een pakket, als een volwassene onderhoudt voor voeding en kleding. Als er twee volwassenen zijn geldt een maximum van 200 euro. Voor elk kind komt daar nog 25 euro bij. Het is niet te geloven, maar we komen wel gevallen tegen waar maar 90 of 100 euro overblijft."

Drieduizend kilo speculaas

Zo'n tien vastberaden mannen en vrouwen trotseren vandaag weer de kou om het eten eerlijk te verdelen over de honderden kratten. Brood, spruiten, kwark, speculaastaartjes en zelfs Carpaccio. "De pakketten zijn wel luxe zo vlak na de feestdagen," legt een vrijwilligster uit. "We hebben heel wat kerstpakketten van een groot bedrijf gekregen en van een kerk. Al die spullen verdelen we

in de loop van deze maand." Ze heeft een dikke sjaal om, handschoenen aan en rode wangen van de kou die door de open deuren binnenkomt. Achter een plastic 'muur' waar een kachel staat te draaien, drinken de vrijwilligers koffie. Er is net een vrachtwagen naar Den Haag vertrokken, volgepakt met producten die de mensen op het Haagse steunpunt over kratten gaan verdelen. Sjaak handelt ondertussen diverse telefoontjes af op zijn mobiel. "Gisteren belde iemand, die had drieduizend kilo speculaas voor ons" legt Sjaak enthousiast uit, "en we kregen gegrilde hammen, tongen en Carpaccio." De voedselbank krijgt de spullen uit diverse hoeken: grote fabrieken, lokale bakkers, groentecentrales, basisscholen, beurzen, noem maar op. Dankzij de vele goede contacten die Sjaak wist te leggen in de afgelopen jaren, zijn grote en kleine bedrijven bereid van alles te geven. Om een idee te krijgen: in een maand tijd ontving Sjaak en zijn 'zaak' 23 kratten houdbare artikelen van een basisschool in Rotterdam, 20.000 potten conserven

en jam, 4000 kroppen sla, 2500 liter sap van een bekend merk, 7 pallets macaroni, 300 bossen wortels, 10.000 kilo aardappelen, diverse artikelen uit een inzamelingsactie van een grote bank en nog veel en veel meer. Elke week arriveren 500 broden bij de loods van de voedselbank en 2000 kilo groente en fruit. Op de website (www.voedselbank.nl) staat iedere maand welke enorme hoeveelheden er binnenkomen.

Nieuw initiatief

Het lijkt zo makkelijk: je legt wat contacten hier en daar en zo voorzie je de armsten van je regio van diverse belangrijke levensmiddelen. Het is echter nog niet zo eenvoudig om continue een stroom van voldoende goederen uit te leveren. "Je moet eerst gaan netwerken," zegt Sjaak. "Je moet een breed scala aan mensen om je heen verzamelen met allerlei kwaliteiten. Verder is het onmisbaar om een goed projectplan te hebben, dat gericht is op de plaatselijke omstandigheden. En ook een opslagruimte waar de goederen ontvangen, opgeslagen en verwerkt worden, is echt noodzakelijk. Dan heb je nog een bestelauto nodig om alles rond te brengen..." Gelukkig wil de voedselbank van Rotterdam elk lokaal initiatief ondersteunen. Op de website is het mobiele nummer

van Sjaak en Clara te vinden, zodat contact leggen geen belemmering moet zijn. Recent is de afdeling in Brabant officieel geregistreerd als 'Stichting Voedselbank Zuidoost Brabant' en de afdeling in Den Haag is inmiddels ook een officiële stichting. Deze voedselbanken vloeien beide voort uit die van Rotterdam.

Hot

Zolang als de voedselbank bestaat, zijn er geen financiële problemen geweest. "Er komen soms zomaar stortingen binnen", vertelt Sjaak. "Een kerk waar we nooit contact mee hadden, maakte de dankdagcollecte naar ons over: 4700 euro! Maar ook grote bedrijven doneren wel eens veel geld. Het is momenteel een hot item om maatschappelijk betrokken te zijn en om maatschappelijk gezonder te werk te gaan." Geen producten meer vernietigen en geld geven aan goede doelen staat een bedrijf dus goed tegenwoordig. En daar maakt de voedselbank dankbaar gebruik van.

Er zijn diaconieën van kerken die aan Sjaak vragen: "We willen best helpen, maar waar zitten ze dan?" "Ik heb de indruk dat sommige kerken het zicht op de samenleving een beetje kwijt zijn," zegt Sjaak. "Ze hebben geld, maar ze weten niet waar ondersteuning nodig is. Omdat de voedselbank bekend is op

Reflectie vanuit gemeenteopbouwperspectief

- De voedselbank is niet alleen een voedselactie, maar ook een protestactie. Gemeenten die als uitdeelpunt (willen) functioneren, moeten tevens bereid zijn om de discussie aan te gaan met overheid en instanties. Het licht van God is niet alleen verwarmend, maar ook ontdekkend en confronterend.

- Betrokken zijn bij de armen heeft een prijs. Het is christen-zijn voorbij de 'fijngrens'. Gemeenten die zich daadwerkelijk willen bekommeren om mensen in nood, doen er goed aan om zich niet op goedkope (bedrijven-)terreinen te vestigen, maar in of bij armere buurten. Is dat niet mogelijk, dan kunnen gemeenteleden worden opgeroepen om in probleemwijken te gaan wonen of kan er een leefgemeenschap of inloophuis worden gestart.

- Diaconaal werk leidt tot relaties waarin Gods liefde kan worden bewezen en het evangelie kan worden gedeeld.

Dit soort relaties vragen echter om een lange adem en dus om voorbede en meelevens vanuit de gemeente met de betrokken gemeenteleden. Mensen die veel geven, hebben extra (pastorale) aandacht nodig vanuit de gemeente.

- Diaconale vrijwilligers kunnen lastige en kritische vragen stellen aan overwegend welgestelde kerken en gemeenten. Het serieus aan de slag gaan met deze vragen kan het begin zijn van een nieuw geloofsavontuur van de gemeente met God, de Redder der armen.

- Christenen zijn geroepen om smaakmakers te zijn in deze wereld. Ook binnen niet-christelijke of -kerkgebonden initiatieven bestaan daarvoor veel mogelijkheden. Maak gemeenteleden hiervan bewust, wijs ze de weg en 'zendt ze uit' in de lokale samenleving.

Bert Roor, projectleider Diaconaat, Evangelische Alliantie

de sociale kaart, krijgen wij wel aanmeldingen binnen uit het hele land. Die brengen wij dan weer onder bij de afdelingen." Een initiatief van een kerk zou dus kunnen uitgroeien tot vast uitdeelpunt van de voedselbank.

Op traject

En dan nog de vraag wat de drijfveer is van Sjaak en Clara, want het is allemaal puur vrijwilligerswerk. "Wij hebben niet gekozen voor een niet-christelijke identiteit van de voedselbank," zegt Sjaak met opzet ingewikkeld. "Onze be-weegreden is ons christen-zijn. We willen aandacht voor die ander. Maar we willen niet gebonden

zijn aan allerlei regeltjes. Vandaar. We willen gewoon laten zien dat we die ander aanvaarden zoals hij of zij is. Bovendien kun je met iedereen samenwerken als je niet het christelijke etiketje op hebt. Dan is je actieradius veel groter. En als je een relatie opbouwt, door een pakket te brengen en eens koffie te drinken, dan ontstaat er vanzelf op een ontspannen manier een goed gesprek en dat gaat ook over het geloof. Ons tweede doel met de voedselbank is dan ook: mensen weer 'op traject brengen'. Op den duur moeten ze weer zelfstandig verder."

Monica Brandsma

Voor meer informatie zie: www.voedselbank.nl

... Een vrijwilliger houdt trots een pakket omhoog ...

